

Na temelju članka 43. stavka 4. Zakona o osnovnom školstvu (Službene novine Županije Središnja Bosna, broj 11/01; Službene novine Kantona Središnja Bosna, broj 17/04), Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Kantona Središnja Bosna donosi

P R A V I L N I K
O PRAĆENJU NAPREDOVANJA,
PROVJERAVANJU I OCJENJIVANJU UČENIKA
U OSNOVNOJ ŠKOLI¹

I. OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

(Namjena)

Ovim Pravilnikom utvrđuju se načini, postupci i elementi vrjednovanja odgojno-obrazovnih postignuća učenika u osnovnoj školi te prava i dužnosti učitelja/nastavnika, učenika i njihovih roditelja/skrbnika (u daljnjem tekstu: roditelji) u postupcima praćenja napredovanja te provjeravanja i ocjenjivanja učenika tijekom školske godine.

Članak 2.

(Definicije pojmova)

- (1) Vrjednovanje učenikovih postignuća je proces koji se sastoji od praćenja napredovanja, provjeravanja i ocjenjivanja.
- (2) Praćenje napredovanja obuhvaća sustavno uočavanje te bilježenje zapažanja o učenikovu radu i napredovanju u ostvarivanju očekivanih odgojno-obrazovnih postignuća definiranih nastavnim planom i programom.
- (3) Provjeravanje je mjerenje postignute razine znanja, vještina, sposobnosti i stavova u određenome nastavnom predmetu, školskom i izvanškolskom radu učenika.
- (4) Ocjenjivanje je pridavanje brojčane i/ili opisne vrijednosti rezultatima praćenja napredovanja i provjeravanja učenikovog rada i napredovanja.
- (5) Svako praćenje napredovanja i provjeravanje ne mora nužno završiti ocjenjivanjem.

Članak 3.

(Načela)

- (1) Učitelj/nastavnik u osnovnoj školi vrjednuje učenikova postignuća tako da poštuje osobnost učenika i različitosti među njima.
- (2) Učitelj/nastavnik osigurava javnost vrjednovanja i ocjenjivanja tako da:
 - na početku školske godine sve učenike upozna s načinima, elementima i vremenskim planom vrjednovanja;
 - ocjenu priopćava učeniku javno pred svim učenicima;
 - ocjenu popratni usmenim objašnjenjem na satu pred svim učenicima;
 - ocjenu upisuje u pedagošku dokumentaciju odmah nakon praćenja i provjeravanja.
- (3) Učitelj/nastavnik u procesu vrjednovanja potiče učenikovo napredovanje i samopouzdanje.
- (4) Učitelj/nastavnik u procesu vrjednovanja daje učenicima pravodobnu povratnu informaciju o pojedinačnim postignućima.
- (5) Učitelj/nastavnik je obavezan izvijestiti razrednika o nepostignutom minimalnom očekivanju svakoga učenika, a razrednik je obavezan izvijestiti o tomu roditelja.

¹ Objavljen u Službenim novinama Kantona Središnja Bosna, broj 5/10

(6) Učitelj/nastavnik je obvezan osigurati učeniku dopunsku nastavu ako učenik dva puta zaredom nije postigao minimalna očekivanja iz određenog nastavnog predmeta te o tomu izvijestiti učenika i razrednika.

(7) Ocjene iz svih nastavnih predmeta moraju biti poticaj u osobnom razvoju učenika na tom području, a u postupcima provjeravanja i ocjenjivanja učenikovih postignuća moraju se poštovati njegove sposobnosti.

Članak 4.

(Prava i obveze roditelja)

(1) Roditelj ima pravo biti usmeno i pisano obaviješten o redovitosti pohađanja nastave te o radu, zalaganju, obrazovnim postignućima, uspjehu i vladanju svoga djeteta.

(2) Roditelj ima pravo od škole tražiti stručnu potporu u rješavanju odgojno-obrazovnih problema djeteta.

(3) Roditelj ima obvezu pratiti učenikovo pohađanje nastave, njegov rad i napredovanje te pomagati razredniku i učiteljima/nastavnicima u rješavanju djetetovih teškoća u odgojno-obrazovnom procesu.

(4) Roditelj je obvezan tijekom polugodišta najmanje jedanput informirati se kod razrednika o pohađanju nastave te o radu i napredovanju svoga djeteta.

(5) Roditelj ima pravo uvida u radove i ocjene svoga djeteta u školskoj dokumentaciji svih nastavnih predmeta.

Članak 5.

(Obveze razrednika)

(1) Razrednik je obvezan četiri puta u nastavnoj godini obavještavati roditelja na roditeljskim sastancima o učenikovo motivaciji, interesu i razvoju njegovih sposobnosti te o njegovu radu, zalaganju, postignućima, uspjehu, izostancima i vladanju, a redovito jednom tjedno organizirati individualni informativni razgovor s roditeljem.

(2) Ako roditelj ne obavijesti razrednika o razlozima nedolaska na individualne razgovore i roditeljske sastanke tijekom jednog polugodišta, razrednik je dužan stupiti s njim u kontakt, zatim pisano, a o neodazivanju roditelja pisanim putem izvijestiti ravnatelja škole.

(3) Na zahtjev roditelja svaki je učitelj/nastavnik tijekom nastavne godine dužan dati obavijesti o postignućima i uspjehu njegova djeteta u nastavnom predmetu odnosno o ostalim odgojno-obrazovnim postignućima.

(4) Roditelj može dobiti informacije o postignućima i uspjehu njegova djeteta u nastavnom predmetu odnosno o ostalim odgojno-obrazovnim postignućima do kraja školske godine.

(5) Ako učenik ima mjesec dana prije završetka polugodišta i/ili školske godine negativne ocjene iz više od dvaju nastavnih predmeta, razrednik je dužan o tome pisanim putem obavijestiti roditelja i učiteljsko/nastavničko vijeće škole.

(6) Ako razrednik ili učitelj/nastavnik odbija roditelju dati pravodobne i potrebne obavijesti o postignućima i uspjehu učenika, roditelj o tome može podnijeti prigovor ravnatelju škole i inspekciji Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa.

Članak 6.

(Obveze ravnatelja)

(1) Ravnatelj je obvezan razmotriti svaki pisani prigovor roditelja na primjenu elemenata i mjerila pri provjeravanju i ocjenjivanju učenika te na ponašanje učitelja na nastavnom satu.

(2) Ako većina roditelja na roditeljskom sastanku smatra da određeni učitelj odnosno nastavnik neobjektivno ocjenjuje odnosno da su njegovi postupci i ponašanje u provjeravanju i ocjenjivanju učenika neprimjereni, razrednik mora zatražiti da se takvi prigovori uvrste u dnevni red učiteljskoga/nastavničkoga odnosno razrednoga vijeća.

(3) Ako učiteljsko/nastavničko odnosno razredno vijeće nakon rasprave većinom glasova zaključi da su roditeljski prigovori na rad i ponašanje određenog učitelja odnosno nastavnika opravdani, ravnatelj škole obavezan je prema tome učitelju odnosno nastavniku poduzeti mjere i postupke u okviru svoje ovlasti, sukladno zakonskim propisima.

II. PROVJERAVANJE I OCJENJIVANJE UČENIKA

Članak 7.

(Načini provjeravanja i ocjenjivanja)

Učenika se provjerava i ocjenjuje u razrednome odjelu i obrazovnoj skupini, individualnim i skupnim oblicima: razgovorima i ispitivanjem te izradbom pisanih, grafičkih, praktičnih, tehničkih i drugih zadaća, kao i rješavanjem zadaća objektivnoga tipa, zatim kratkim kontrolnim provjerama znanja, nastupima i drugim odgovarajućim oblicima i postupcima.

Članak 8.

(Poštovanje i poticanje učenika)

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika treba provoditi tako da se:

- poštuje učenikovu osobnost;
- potiče učenikovo samopouzdanje i njegov osjećaj napredovanja;
- potiče učenika na aktivno sudjelovanje u nastavi i izvannastavnim aktivnostima;
- omogućuje učeniku da se sam javi za provjeru znanja;
- učenika osposobljava za samoučenje, samoprocjenu svojega znanja i procjenu znanja drugih učenika.

Članak 9.

(Osnovni elementi ocjenjivanja)

(1) Osnovni elementi ocjenjivanja učenika u postupcima provjeravanja jesu: poznavanje i razumijevanje nastavnih sadržaja, usmeno i pisano izražavanje, praktična i kreativna primjena naučenog gradiva, razvijenost vještina, načini sudjelovanja u prihvaćanju nastavnih sadržaja te napredak u razvoju ostalih učenikovih psihofizičkih sposobnosti i mogućnosti.

(2) Uspjeh učenika pri ocjenjivanju njegova uratka odnosno praktičnoga rada, pokusa ili izvođenja laboratorijske i druge vježbe ocjenjuje se u pogledu primjene učenikova znanja u izvođenju zadatka, samostalnosti i pokazanih vještina, korištenja materijala, alata, instrumenata i drugih pomagala te primjene sigurnosnih mjera prema sebi, drugima i okolišu.

Članak 10.

(1) Učenikov uspjeh u svakome predmetu ocjenjuje se, prema elementima iz članka 9. ovoga Pravilnika, najmanje kroz jedno pisano i jedno usmeno provjeravanje i ocjenjivanje, u pojedinom polugodištu, ako nastavnim planom i programom nije propisano drugačije.

(2) Ocjenjivanje ne smije biti raspoređeno samo na kraj ocjenjivačkoga razdoblja.

Članak 11.

(Ocjene učenikova vladanja)

(1) Ocjene učenikova vladanja u osnovnoj školi su: uzorno, vrlo dobro, dobro, zadovoljavajuće i loše, koje se, na temelju praćenja, vrjednuju kriterijima za ocjenjivanje ponašanja učenika.

(2) Na temelju elemenata ocjenjivanja vladanja učenika daje se konačna ocjena vladanja učenika.

(3) Učenikovo vladanje ocjenjuje se praćenjem njegova odnosa prema radu, prema drugim učenicima, učiteljima/nastavnicima i ostalim zaposlenicima u školi te prema školskoj imovini i širem društvenom i prirodnom okruženju na temelju:

- poštovanja školskih pravila i pravila ponašanja učenika;
- poštovanja tuđih prava;
- izvršavanja dogovorenih zadataka;
- poštovanja pravila timskoga rada;
- prihvaćanja odgovornosti za svoje postupke.

(4) Razrednik je obvezan usmeno upoznati učenika s ocjenom njegova vladanja najkasnije posljednjega dana polugodišta odnosno nastavne godine.

(5) Učenik ili roditelj koji ima primjedbu na ocjenu vladanja može podnijeti pisani zahtjev za njezinim preispitivanjem, razrednom i/ili učiteljskom/nastavničkom vijeću u roku od tri dana od dana njezina priopćenja.

(6) Odluka učiteljskog/nastavničkog vijeća konačna je.

Članak 12.

(Konačna ocjena vladanja)

Konačnu ocjenu učenikova vladanja, prema ocjenama i elementima ocjenjivanja vladanja iz članka 11. ovoga Pravilnika, čini obvezno obrazloženje ocjene, i to, na primjer:

a) uzorno vladanje:

- Učenik ima vrlo razvijen osjećaj zajedništva, vrlo je aktivan, spreman pomoći i samoinicijativan je.
- Učenik je savjestan i pažljiv te ima pozitivan stav prema učenju.
- Učenik je obziran prema drugima i prema okolišu.
- Učenik je u stanju ocijeniti svoj i tuđi rad (zalaganje).
- Učenik se pridržava svih školskih propisa.

b) vrlo dobro vladanje:

- Učenik je svjestan pravila (principa) zajedničkoga rada, aktivno sudjeluje u radu i samoinicijativan je.
- Učenik je primjernog ponašanja.
- Učenikov odnos prema školskom radu je pozitivan, obziran je prema svojim školskim drugovima i brižan u odnosu prema okolišu.
- Učenik poznaje školska pravila i u stanju je pridržavati ih se.

c) dobro vladanje:

- Učenik je dobro prihvatio osnovne odgojne ciljeve; općenito uzevši, vladanje mu je besprijekorno. Ima osjećaj zajedništva.
- Učenikov stav prema učenju najčešće je pozitivan.
- Učenik je često obziran prema drugima, kao i prema okolišu.
- Učenik ocjenjuje svoj, ali i tuđi rad.
- Učenik se najčešće pridržava školskih pravila.

d) zadovoljava vladanje:

- Učenik je djelomično prihvatio ili nije prihvatio osnovne odgojne ciljeve, ali često je potrebno voditi ga do ostvarenja postavljenoga dnevnoga zadatka.
- Učenikovo ponašanje za vrijeme nastave, kao i stav prema učenju mogao bi biti i bolji, jer njegov stav prema učenju je loš i često ga je potrebno opominjati.
- Učenik je razuzdan i agresivan.
- Učenik često ili povremeno krši pravila školskoga reda; nije u stanju ocijeniti ni svoj, a kamoli tuđi rad.
- U vezi s navedenim, nastavnik je češće morao razgovarati s učenikovim roditeljima.

e) loše vladanje:

- Učenik pokazuje ravnodušnost (nemarnost) i negativan odnos prema zajedništvu (zajedničkom radu), te je neprikladan za rad u školi.

- Učenik ne cijeni rad ni školsku zajednicu te ima sasvim iskrivljen stav prema školi; zbog stalnih učenikovih prekršaja često je potrebno donositi individualne odluke.
- Učenik ne cijeni školske odgojne ciljeve i ne teži njihovom ostvarenju.
- Učenik ništa ne drži do zajedništva niti do školskih drugova; nepristojan je, nema nikakva osjećaja prema svojim osnovnim zadacima i neopravdano izostaje s nastave.
- Učenik je nepošten i pravila školskoga reda svjesno krši.
- Treba naći alternativu.

Članak 13.

(Oblici, elementi i mjerila provjeravanja i ocjenjivanja učenika)

(1) Oblici, elementi i mjerila provjeravanja i ocjenjivanja učenikova postignuća u određenom nastavnom predmetu ili odgojno-obrazovnom području propisuju se nastavnim programima koje donosi Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa.

(2) Ako oblici, elementi i mjerila provjeravanja i ocjenjivanja učenikovih postignuća nisu propisani, određuje ih samostalno učitelj odnosno nastavnik sukladno svome izvedbenom nastavnom programu, suvremenim pedagoškim i dokimologijskim spoznajama te odredbama ovoga Pravilnika.

III. OPISNO PRAĆENJE I OCJENJIVANJE UČENIČKIH POSTIGNUĆA

Članak 14.

(Opisno ocjenjivanje)

(1) Prema odobrenim nastavnim planovima i programima za devetogodišnje osnovno obrazovanje, predviđeno je opisno iskazivanje učenikova uspjeha, gdje učitelj odgojno-obrazovnim postupcima i mjerama potiče učenika i priprema ga na vrjednovanje postignuća i ocjenjivanje njegova uspjeha u daljnjem školovanju.

(2) Opisno ocjenjivanje je kvalitativna analiza učeničkih postignuća. Opisna ocjena ima svoju "analitičku strukturu". To su informacije o učenikovim postignućima u pojedinim segmentima nastavnoga programa. Na osnovi tih informacija moguće je formirati sliku napredovanja svakoga učenika. To su bitne informacije nastavniku o svakom učeniku koje su istodobno orijentir za planiranje sljedećih koraka.

(3) Ako učenik ne uspijeva zadovoljiti minimalne standarde postignuća, škola je obvezna izraditi individualni program nadoknade zaostataka u učenju kako bi učenik ostvario definirani minimum postignuća.

Članak 15.

(Donošenje opisne ocjene)

U donošenju opisne ocjene iz članka 14. ovoga Pravilnika učitelj je obvezan imati u vidu sljedeće elemente:

- Koliko je ostvarenje konkretnih odgojno-obrazovnih zadataka koji su definirani programom (znanja, stavovi, vrijednosti i vještine)?
- Je li učenik prihvatio programske sadržaje (potpuno, djelomično, ili nije prihvatio)?
- U čemu je učenik uspješan? Što je njegova jača strana?
- Koliko je učenik napredovao u odnosu na početak školske godine (mnogo, malo, nimalo)?
- Kolika je razlika između startne pozicije i sadašnjega stanja?
- Ima li učenik teškoća? U kojim se to područjima posebno očituje (izgovor, analiza i sinteza, razumijevanje, reprodukcija, odsutnost pozornosti, zamjena glasova odnosno slova, nemogućnost zaključivanja itd.)?
- Koje su preporuke za prevladavanje navedenih teškoća?

- Koliko je učenik samostalan u radu (nesamostalan je, za najmanju sitnicu traži pomoć, samostalan je, djelomično je samostalan)?
- Kakav je učenikov odnos prema radu i obvezama?
- Može li učenik usredotočiti pozornost na sadržaje?
- Kakav je učenikov odnos prema drugim učenicima?
- Kakav je učenikov odnos prema nastavnicima?
- Koje su ostale osobine?

Članak 16.

(Ocjene rada i zalaganja učenika)

- (1) Opisna ocjena rada – zalaganja učenika daje se na osnovi praćenja njegova rada – zalaganja te odnosa prema radu i obrazovnim postignućima za svaki nastavni predmet prema nastavnom programu.
- (2) Učenik ili roditelj koji ima primjedbu na opisnu ocjenu učenikova rada – zalaganja može podnijeti razrednom i/ili učiteljskom/nastavničkom vijeću pisani zahtjev za preispitivanje te ocjene u roku od tri dana od dana njezina priopćenja.
- (3) Odluka učiteljskoga/nastavničkoga vijeća konačna je.

Članak 17.

(Obrazloženje opisne ocjene rada i zalaganja učenika)

- (1) Konačnu opisnu ocjenu rada – zalaganja učenika, prema elementima za ocjenjivanje rada – zalaganja, i obrazovnih postignuća učenika, iz članka 15. ovoga Pravilnika, obvezno čini i njezino obrazloženje, i to, na primjer:
 - a)
 - Učenik ima zainteresiran stav prema učenju; učenju pristupa s oduševljenjem.
 - Učenik aktivno i samoinicijativno sudjeluje u radu.
 - Učenik piše svoje školske zadaće.
 - Učenik primjenjuje stečena znanja i vještine primjerno, hrabro i svestrano.
 - Učenik konstruktivno radi sa svojim parom odnosno u skupini; pomaže ostalima i potiče ih, traži suradnju i osjećaj zajedništva.
 - b)
 - Učenik ima zainteresiran stav prema učenju.
 - Učenik aktivno i samoinicijativno sudjeluje u radu.
 - Učenik piše svoje školske zadaće.
 - Učenik primjenjuje stečena znanja i vještine hrabro i svestrano.
 - Učenik konstruktivno radi sa svojim parom odnosno u skupini; pomaže ostalima i potiče ih.
 - Učenik traži suradnju i osjećaj zajedništva.
 - c)
 - Učenik ima pozitivan stav prema učenju.
 - Učenik aktivno sudjeluje u radu.
 - Učenik uglavnom redovito piše svoje školske zadaće.
 - Učenik napreduje u radu sa svojim parom odnosno u skupini.
 - d)
 - Učeniku je potrebna pomoć drugih u učenju.
 - Učenik katkad napiše svoju školsku zadaću.
 - Učenik ponekad ima pozitivan, ali ponekad i odbojan stav prema učenju.
 - Učeniku je potrebna nastavnikova pomoć kad radi sa svojim parom ili u skupini i potrebno ga je tjerati na rad i zajedništvo.
 - e)
 - Učenik mnogo izostaje s nastave.

- Učenik ne radi na satu.
- Učenik ne piše svoje školske zadaće.
- Učenik nema osjećaj zajedništva.
- Treba naći alternativu.

Članak 18.

(Bilješke o zapažanju)

- (1) Tijekom praćenja učenikova razvoja, u rubriku za bilješke u imeniku upisuju se samo ona zapažanja iz stavka (2) članka 2. ovoga Pravilnika koja su učitelju/nastavniku u praćenju učenikovih postignuća uočljiva, učeniku i roditelju razumljiva te koja učitelju/nastavniku mogu pripomoći u konačnom ocjenjivanju uspjeha u nastavnom predmetu.
- (2) Bilješke koje su posljedica sustavnoga praćenja učenikovih postignuća moraju jasno iskazivati učenikovo napredovanje, čime je ovladao i za što je trenutačno osposobljen.
- (3) Bilješke o praćenju rada i napredovanju učenika moraju biti oblikovane tako da se njima poštuje učenikova osobnost.

Članak 19.

(Učeničke mape/portofolio)

- (1) Radi povezivanja poučavanja učenika s procjenom, davanjem učenicima, roditeljima i učiteljima potrebnih podataka o djetetovom napretku i različitim aktivnostima u razredu, te mogućnosti za sudjelovanje učenika u procjeni vlastitoga rada, učitelji/nastavnici u razrednoj nastavi obvezno vode učeničku mapu/portofolio.
- (2) U osnovnoj školi obvezno se vodi učenička mapa, koja u sebi sadrži: zbrojno sve učeničke radove koji najbolje oslikavaju djetetov napredak i učinak djeteta u radu, složene kronološki, datirane, s opisom postignuća tijekom određenog razdoblja; posebno izdvojene najbolje radove učenika ili sve učeničke radove na neku temu; dokumentaciju (npr. check-liste, inventare ponašanja, bilješke s razgovora s učenikom, roditeljima i drugim kolegama) te koja dokazuje djetetov napredak i podupire kumulativnu procjenu, vodeći računa o tome što nije za javno pokazivanje, ali se pokazuje roditeljima.
- (3) Uredno vođena učenička mapa omogućuje cjelovitiji i potpuniji uvid u učenikovu osobnost, na čemu se zasnivaju nužni pedagoški postupci primjereni učenikovim potrebama, sklonostima i sposobnostima, te sadrži dokumentaciju o ispitivanju učenikova predznanja, dokumentaciju o zdravstvenom stanju te eventualnom logopedskom i drugom statusu odnosno dijagnosticiranim posebnim potrebama, individualni prilagođeni program za učenike s posebnim potrebama, zapažanja o izvannastavnim aktivnostima djeteta, zapažanja o vladanju i pojedinosti tijekom opservacije, a koje mogu koristiti roditeljima ili stručnjacima specijaliziranim u pružanju potpore i izravne pomoći učeniku.

Članak 20.

Ocjene iz likovne, glazbene, tjelesne i zdravstvene kulture te etike i vjeronauka, kao i iz izbornih i fakultativnih predmeta moraju biti poticaj u osobnome razvoju učenika u toj oblasti, a u postupcima provjeravanja i ocjenjivanju moraju se poštovati učenikove sposobnosti i mogućnosti.

IV. USMENO I PISANO PROVJERAVANJE I OCJENJIVANJE ZNANJA UČENIKA

Članak 21.

(Usmeno provjeravanje i ocjenjivanje učenikova znanja)

- (1) Usmeno provjeravanje i ocjenjivanje učenikova znanja provodi se sustavno, u pravilu, na svakom nastavnom satu, bez obveze najave, ali ne više od dva nastavna predmeta u jednome danu.
- (2) Učenika se tijekom polugodišta ocjenjuje iz svih elemenata predviđenih za usmeno ocjenjivanje najmanje jednom ocjenom iz nastavnog predmeta koji je u satnici jedan ili jedan i pol sat tjedno odnosno najmanje dva puta iz predmeta koji je dva sata ili više sati tjedno.
- (3) Učenik ima pravo samostalno tražiti usmenu provjeru usvojenosti nastavnih sadržaja ili se jednom, u pravilu, u polugodištu ispričati.
- (4) Ocjenjivanje učenikova znanja ne smije biti raspoređeno samo na kraj polugodišta odnosno nastavne godine.

Članak 22.

(Inicijalno provjeravanje)

- (1) Na početku nastavne godine pisanom provjerom učitelj/nastavnik utvrđuje prethodno stečena znanja učenika (tzv. uvodnim ili inicijalnim testom) radi planiranja i programiranja nastavnoga rada.
- (2) Uvodni ili inicijalni test ne ocjenjuje se i može se provesti tek nakon prvog tjedna od početka nastavne godine te nije uvršten u broj planiranih pisanih provjera iz članka 25. ovoga Pravilnika.
- (3) Nakon pisane provjere učitelj/nastavnik obavezan je s učenicima analizirati rezultate pisane provjere.
- (4) Ako rezultati pisane provjere pokažu da većina učenika nema potrebno znanje za svladavanje novih nastavnih sadržaja, učitelj/nastavnik će organizirati načine ponavljanja sadržaja koji nisu usvojeni.

Članak 23.

(Oblici provjere i ocjenjivanja)

- (1) Učenika se provjerava pisanim oblikom i ocjenjuje samo iz onih nastavnih predmeta za koje su nastavnim planom i programom propisani pisani oblici provjeravanja.
- (2) Pisane provjere provode se tijekom nastavne godine samo poslije obrađenih i uvježbanih nastavnih sadržaja.
- (3) Ako nastavnim planom i programom nisu propisani pisani oblici provjeravanja, usvojenost nastavnih sadržaja i razvijenost vještina i sposobnosti može se u jednom polugodištu provjeravati ovisno o godišnjem broju sati nastavnoga predmeta, i to:
 - jednom ako je planirano godišnje 35 sati nastavnoga predmeta;
 - dva puta ako je planirano godišnje 70 sati nastavnoga predmeta;
 - tri puta ako je planirano godišnje 105 sati nastavnoga predmeta;
 - četiri puta ako je godišnje više od 105 sati nastavnoga predmeta.
- (4) Iznimno od stavka (3) ovoga članka, učenike mlađe školske dobi može se i češće provjeravati pisanim oblikom.
- (5) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, učenici s teškoćama mogu se pisanim oblikom provjeravati i ocjenjivati iz svih nastavnih predmeta.

Članak 24.

(Pisano provjeravanje i ocjenjivanje znanja)

- (1) U jednom danu učenik može biti pisanim oblikom provjeravan samo iz jednog nastavnoga predmeta te usmeno iz još jednog.
- (2) U jednom tjednu može se pisanim oblikom provjeravati i ocjenjivati znanje učenika u jednom razrednom odjelu najviše dva puta.

Članak 25.

(Vremenski plan pisanih provjera znanja)

- (1) Razredno vijeće izrađuje na početku školske godine vremenski plan pisanih provjera znanja koji postaje sastavni dio rasporeda sati toga razreda i javno je objavljen.
- (2) Vremenski plan pisanih provjera znanja može se mijenjati samo na sjednicama razrednoga vijeća, uz obvezu pravodobnog obavještanja učenika i roditelja.
- (3) Za izradbu, javnost i poštovanje vremenskoga plana pisanih provjera znanja odgovoran je ravnatelj škole.

Članak 26.

(Ponavljanje pisanih provjera)

- (1) Ako nakon provedene pisane provjere znanja više od 30% učenika dobije negativnu ocjenu, pisanu provjeru treba ponoviti.
- (2) Učitelj/nastavnik mora utvrditi uzroke neuspjeha pisane provjere znanja i o tome obavijestiti učenike, razrednika i učiteljsko/nastavničko vijeće škole.
- (3) Ponovljena pisana provjera znanja provodi se nakon ponavljanja i utvrđivanja nastavnih sadržaja.
- (4) Učenici koji su dobili pozitivnu ocjenu u pisanoj provjeri znanja ne moraju, ali mogu ponoviti pisanu provjeru.
- (5) Iz jednoga nastavnoga predmeta može se pisati ponovljena pisana provjera znanja dva puta tijekom nastavne godine.

Članak 27.

(Višeminutne pisane provjere)

Višeminutne pisane provjere, u trajanju do 15 minuta, mogu se pisati samo radi praćenja napredovanja i poticanja učenika na kontinuirani rad. Takve provjere ne upisuju se u imenik i ne moraju se čuvati u školi.

Članak 28.

(Brojčano ocjenjivanje učenika)

- (1) Brojčanim ocjenjivanjem ocjenjuje se učenikovo znanje od 1 do 5.
- (2) Brojčane ocjene za učenikovo znanje iz predmeta su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1), i to:
 - Ocjenu **odličan (5)** dobiva učenik koji je u potpunosti pokazao sposobnost primjene znanja, umijeća i vještina te samostalnost u radu i usvojio predviđenu razinu standarda znanja uz vrlo visok stupanj angažiranja, a prema programu predmeta.
 - Ocjenu **vrlo dobar (4)** dobiva učenik koji ima visoku razinu usvojenosti ciljeva i standarda znanja te visok stupanj razumijevanja programskih sadržaja i koji je pokazao sposobnost primjene znanja, umijeća i vještina uz manju pomoć nastavnika i visok stupanj osobnog angažiranja, a prema programu predmeta.
 - Ocjenu **dobar (3)** dobiva učenik koji ima prosječnu razinu usvojenosti ciljeva i standarda znanja, prosječan stupanj razumijevanja programskih sadržaja i pokazao je sposobnost primjene znanja, umijeća i vještina, uz pomoć nastavnika, a prema programu predmeta.

- Ocjenu **dovoljan (2)** dobiva učenik koji je usvojio osnovna znanja, umijeća i vještine te ima zadovoljavajuću razinu usvojenosti ciljeva i standarda znanja i stupanj razumijevanja programskih sadržaja, a prema programu predmeta.
- Ocjenu **nedovoljan (1)** dobiva učenik koji nije usvojio osnovna znanja, umijeća i vještine te nije dostigao zadovoljavajuću razinu usvojenosti ciljeva i standarda znanja, a prema programu predmeta.

Članak 29.

(Upisivanje ocjena)

- (1) Nakon usmene provjere znanja ocjena se upisuje u odgovarajuću rubriku u imeniku i priopćava se učeniku na istom nastavnom satu na kojem je provedena provjera.
- (2) Učitelj/nastavnik može ocijeniti učenika na temelju praćenja njegova sudjelovanja u odgojno-obrazovnom radu, ali je prije upisivanja ocjene u imenik obavezan učeniku ocjenu izreći i obrazložiti.
- (3) Za pisani oblik provjeravanja znanja ocjena se upisuje najkasnije sedam dana nakon provjere.
- (4) Učenicima koji su odlučili ponoviti pisanu provjeru znanja, sukladno stavku (4) članka 26. ovoga Pravilnika, u imenik se upisuje postignuta viša ocjena.
- (5) Učenicima koji su ocijenjeni samo jednom, upisuje se postignuta ocjena.
- (6) Ocijenjeni pisani rad mora se dati na uvid učeniku i čuvati u školi do kraja školske godine.

Članak 30.

(Praćenje i provjeravanje učenika s teškoćama u razvoju)

Za učenike s teškoćama u razvoju koji savladavaju programe za stjecanje kompetencija za samostalni život, provodi se praćenje napredovanja i provjeravanje, ali ne brojčano ocjenjivanje, nego se vode bilješke o učenikovim postignućima.

Članak 31.

(Oslobođenje učenika)

- (1) Ako učenik zbog zdravstvenog stanja ne može sudjelovati u određenoj školskoj aktivnosti ili bi to sudjelovanje štetilo njegovu zdravlju, može se privremeno ili trajno osloboditi pohađanja nastavnoga predmeta ili sudjelovanja u određenim nastavnim sadržajima.
- (2) Odluku o oslobođenju učenika donosi učiteljsko vijeće odnosno nastavničko vijeće na prijedlog liječnika primarne zdravstvene zaštite.
- (3) Učeniku koji je tijekom cijele nastavne godine oslobođen pohađanja nastave određenog nastavnog predmeta, završna ocjena za taj predmet ne upisuje se u javnu ispravu, već se upisuje da je oslobođen.

Članak 32.

(Praćenje napredovanja, provjeravanje i ocjenjivanje darovitih učenika)

- (1) Učenici koji imaju status kategoriziranog športaša sukladno odredbama Zakona o športu (Službene novine Kantona Središnja Bosna, broj: 8/05 i 3/10), učenici posebno daroviti u umjetničkom području i učenici koji se pripremaju za međunarodna natjecanja mogu završiti školu pohađanjem nastave ili polaganjem ispita u vremenu za polovicu duljem od propisanog trajanja upisanog programa.
- (2) Odredbe o pohađanju nastave i polaganju ispita učenika iz stavka (1) ovoga članka uređuju se statutom škole.

Članak 33.

(Zaključna ocjena)

- (1) Zaključna je ocjena iz svakoga nastavnoga predmeta rezultat ukupnoga procesa vrjednovanja učenikovih odgojno-obrazovnih postignuća i izvodi se na temelju svih elemenata i kriterija praćenja napredovanja, provjeravanja i ocjenjivanja.
- (2) Zaključna ocjena iz svakoga nastavnoga predmeta na kraju školske godine ne smije biti niža od aritmetičke sredine zaključnih ocjena na kraju svakoga polugodišta, osim ako je zaključna ocjena na jednom od polugodišta negativna.
- (3) Zaključna ocjena iz svakoga nastavnoga predmeta može biti i viša od aritmetičke sredine zaključnih ocjena na kraju svakoga polugodišta, osobito ako je učenik pokazao napredak u drugom polugodištu.
- (4) U slučaju izbivanja ili spriječenosti učitelja odnosno nastavnika određenog nastavnog predmeta odnosno razrednika, ocjenu utvrđuje razredno vijeće na prijedlog učitelja odnosno nastavnika ili stručnog suradnika kojega odredi ravnatelj.
- (5) Prijedlog zaključne ocjene iz nastavnoga predmeta izvodi se i objavljuje na posljednjem nastavnom satu na kraju polugodišta i nastavne godine.

Članak 34.

(Zapisnik o ispitima)

- (1) O ispitima učenika koji se obavljaju pred ispitnim povjerenstvom vodi se zapisnik.
- (2) Zapisnik iz stavka (1) ovoga članka vodi član ispitnoga povjerenstva kojega odredi predsjednik ispitnoga povjerenstva.
- (3) U zapisnik iz stavka (1) ovoga članka upisuju se osobni podaci o učeniku, pitanja na pisanom i usmenom dijelu ispita, ocjena na pisanom dijelu ispita i ocjena za svaki usmeni odgovor na pitanje.
- (4) Zaključna ocjena utvrđuje se na temelju ocjene iz pisanog i usmenoga dijela ispita. Ako je pisani dio ispita ocijenjen ocjenom nedovoljan, učenik ima pravo polagati usmeni dio ispita.
- (5) Zapisnik iz stavka (1) ovoga članka potpisuju svi članovi ispitnoga povjerenstva odmah nakon usuglašavanja o zaključnoj ocjeni. Ako se član ispitnoga povjerenstva ne slaže s pojedinom ocjenom, u zapisnik će staviti potpis za svoje izdvojeno mišljenje.
- (6) Zapisniku iz stavka (1) ovoga članka prilaže se učenikov pisani rad.

Članak 35.

(Upisivanje ocjena u matičnu knjigu)

- (1) U matičnu knjigu ocjene iz imenika upisuje razrednik.
- (2) Na temelju ocjena upisanih u matičnu knjigu razrednik ili druga ovlaštena osoba ispisuje učenikovu svjedodžbu.
- (3) Ravnatelj škole ne smije potpisati obrazovnu ispravu (svjedodžbu, učeničku knjižicu i dr.) ako učenikove ocjene nisu upisane u matičnu knjigu.

V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 36.

(Obveza informiranja i praćenja provedbe)

- (1) Ravnatelj škole dužan je o odredbama ovoga Pravilnika informirati sve učitelje/nastavnike, stručne suradnike te članove vijeća roditelja i vijeća učenika.
- (2) Ravnatelj i stručni aktivni škole dužni su tijekom nastavne godine pratiti provođenje Pravilnika.
- (3) O oblicima, elementima i mjerilima praćenja napredovanja, provjeravanja i ocjenjivanja učenike izvješćuje učitelj/nastavnik na početku nastavne godine, a učenikove roditelje razrednik na prvom roditeljskom sastanku.

Članak 37.

Stupanjem na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o načinu praćenja i ocjenjivanja učenika u osnovnoj školi (Službene novine Kantona Središnja Bosna, broj 2/04).

Članak 38.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Službenim novinama Kantona Središnja Bosna.

Broj: 01-05-424/10
26. ožujka 2010.
Travnik

MINISTRICA

Greta Kuna, v. r.